

T.C.
YARGITAY
HUKUK GENEL KURULU

Esas : 2017/2644
Karar : 2021/68
Tarih : 11.02.2021

- **YARGITAY KARARI: CİMRİ KOCA TAZMİNAT ÖDEYECEK**
- **YARGITAY, AŞIRI BENCİL VE CİMRİ OLMAYI BOŞANMA SEBEBİ SAYDI**
- **BOŞANMA**
- **TAZMİNAT**
- **KUSUR**

(4721 s. MK m. 166 , 174)

ÖZET

01.04.2021 tarihinde www.ntv.com.tr'de "Yargıtay kararı: Cimri koca tazminat ödeyecek" başlığıyla yayınlanan Yargıtay Hukuk Gele Kurul kararı. Bir boşanma davasının temyiz müracaatını değerlendiren Yargıtay, aşırı bencil ve cimri olmayı boşanma sebebi saydı. Yüksek Mahkeme, cimri kocanın hakaretine maruz kalan kadına manevi tazminat ödenmesi gerektiğine de hükmetti.

MAHKEMESİ :Aile Mahkemesi

Taraflar arasındaki "boşanma" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, Kayseri 1. Aile Mahkemesince verilen davanın kabulüne ilişkin karar, davacı vekilinin temyizi üzerine Yargıtay 2. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Mahkemece Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

I. YARGILAMA SÜRECİ

Davacı İstemi:

Davacı vekili 21.11.2014 tarihli dava dilekçesinde; tarafların 31.03.2000 tarihinde evlendiğini, ortak iki çocuklarının bulunduğunu, davalının aşırı bencil, ileri derecede cimri, eşine ve çocuklarına ilgisiz olduğunu, yalan söylediğini, evlilik birliğinden doğan yükümlülüklerini yerine getirmediğini, sürekli küfür ederek kötü davrandığını ve son olarak evden kovduğunu ileri sürerek tarafların boşanmalarına, velayetlerin anneye verilmesine, çocuklar yararına ayrı ayrı 1.000,00TL tedbir-iştirak nafakası ve müvekkili yararına 1.000,00TL tedbir nafakası ile 50.000,00TL maddi, 50.000,00TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesini dava ve talep etmiştir.

Davalı İstemi:

Davalı 02.02.2015 tarihli cevap dilekçesinde; tüm iddiaları inkâr ederek, davacının Kayseri'de yaşamak istediğini, bu durumu kabul etmemesi nedeniyle boşanma davası açtığını, böyle bir sebeple evlilik birliğinin yıkılmaması gerektiğini savunarak davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İlk Derece Mahkemesi Kararı:

Kayseri 1. Aile Mahkemesi'nin 15.04.2015 tarihli ve 2014/894 E., 2015/285 K. sayılı kararı ile; davalı erkek eşin birlik görevlerini yerine getirmediği, cimri olduğu, evin ihtiyaçlarını karşılamadığı, eşi ve çocukları ile

ilgilenmediği, bu nedenle boşanmaya sebep olan olaylarda tam kusurlu olduğu gerekçesiyle tarafların boşanmalarına, çocukların velayetlerinin anneye verilmesi ile her bir çocuk yararına ayrı ayrı 400,00TL tedbir-iştirak nafakası ile davacı yararına 15.000,00TL maddi tazminat ödenmesine, manevi tazminat talebinin ise davalı erkek aleyhine, kadın eşin kişilik haklarına saldırı teşkil eder nitelikte kusurlu bir davranışın varlığı ispatlanamadığından reddine karar verilmiştir.

Özel Daire Bozma Kararı:

Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin 22.02.2016 tarihli ve 2015/12891 E., 2016/3100 K. sayılı kararı ile;

"...Hüküm davacı kadın tarafından kusur belirlemesi, manevi tazminatın reddi ve maddi tazminatın miktarı yönünden temyiz edilmekle, evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü:

Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle kanuni gerektirici sebeplere göre davacı kadının aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yersizdir.

Toplanan delillerden, davalı erkeğin mahkemece belirlenen kusurlu davranışları yanında eşini evden kovduğu ve hakaret ettiği anlaşılmaktadır. Erkeğin gerçekleşen bu kusurlu eylemleri davacı kadının kişilik haklarına saldırı niteliğindedir. Davacı kadın yararına manevi tazminatın (TMK. m.174/2) şartları olduğu nazara alınarak lehine manevi tazminata hükmedilmesi gerekirken kusur belirlemesinde yanlıya düşülerek kusurların kadının kişilik haklarına saldırı oluşturmadığı gerekçesiyle bu isteğin reddine hükmedilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup, bozmayı gerektirmiştir,..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

Direnme Kararı:

Kayseri 1. Aile Mahkemesinin 12.05.2016 tarihli ve 2016/311 E, 2016/420 K. sayılı kararı ile bozma öncesi kararda yer alan gerekçenin yanında bozma ilamının yerinde olmadığı, önceki hükmün daha isabetli olduğu gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi:

Direnme kararı yasal süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

Direnme yolu ile Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; davalı tarafın kusurlu davranışlarının tamamı bir bütün olarak değerlendirildiğinde, davacının kişilik haklarının saldırıya uğrayıp uğramadığı, burada varılacak sonuca göre davacı yararına Türk Medeni Kanunu'nun 174/2 maddesinde yer alan manevi tazminat koşullarının oluşup oluşmadığı noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

Uyuşmazlığın çözümü bakımından ilgili yasal düzenleme ve kavramların açıklanmasında yarar görülmektedir.

Bilindiği üzere 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) "Evlilik birliğinin sarsılması" başlıklı 166. maddesinin bir ve ikinci fıkraları;

"Evlilik birliği, ortak hayatı sürdürmeleri kendilerinden beklenmeyecek derecede temelinden sarsılmış olursa, eşlerden her biri boşanma davası açabilir.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen hâllerde, davacının kusuru daha ağır ise, davalının açılan davaya itiraz hakkı vardır. Bununla beraber bu itiraz, hakkın kötüye kullanılması niteliğinde ise ve evlilik birliğinin devamında

davali ve çocuklar bakımından korunmaya değer bir yarar kalmamışsa boşanmaya karar verilebilir." hükmünü taşımaktadır.

Genel boşanma sebeplerini düzenleyen ve yukarıya alınan madde hükmü, somutlaştırılmamış veya ayrıntıları ile belirtilmemiş olması nedeniyle evlilik birliğinin sarsılıp sarsılmadığı noktasında hâkime çok geniş takdir hakkı tanımıştır.

Boşanma nedeniyle eşlerin birbirine karşı nafaka ve tazminat ödeme yükümlülüğü TMK'nın 174. maddesiyle "Mevcut veya beklenen menfaatleri boşanma yüzünden zedelene kusursuz veya daha az kusurlu taraf, kusurlu taraftan uygun bir maddî tazminat isteyebilir.

Boşanmaya sebep olan olaylar yüzünden kişilik hakkı saldırıya uğrayan taraf, kusurlu olan diğer taraftan manevî tazminat olarak uygun miktarda bir para ödenmesini isteyebilir." şeklinde düzenleme altına alınmıştır.

Eldeki davada; ilk derece mahkemesince boşanmaya sebep olan olaylarda erkek eşin tam kusurlu olduğu gerekçesiyle tarafların boşanmalarına karar verilmiştir. Ne var ki, erkek eşe yüklenen kusurlu davranışların diğer tarafın kişilik haklarına saldırı teşkil etmediği gerekçesiyle kadın eşin manevi tazminat istemi reddedilmiştir.

Manevi tazminat talepleri boşanmanın eşlerle ilgili mali sonuçlarından biri olup, boşanma nedeniyle hükmedilecek maddi ve manevi tazminat talepleri hakkında TMK'nın 174. maddesi "Mevcut veya beklenen menfaatleri boşanma yüzünden zedelene kusursuz veya daha az kusurlu taraf, kusurlu taraftan uygun bir maddî tazminat isteyebilir. Boşanmaya sebep olan olaylar yüzünden kişilik hakkı saldırıya uğrayan taraf, kusurlu olan diğer taraftan manevî tazminat olarak uygun miktarda bir para ödenmesini isteyebilir." hükmünü taşımaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasına göre boşanma sonucunda manevi tazminata karar verilebilmesi için diğer koşullar yanında manevi tazminat talebinde bulunan tarafın, boşanmaya sebep olan olaylar nedeniyle kişilik haklarının saldırıya uğraması gerekir.

Kişilik hakları, bir bütün olarak kişinin maddi ve manevi varlığıyla ilişkili ve bu varlığın geliştirilmesini hedefleyen haklar ve özgürlükler olarak tanımlanır. Bu haklar; kişiliğe bağlı, dokunulamaz, devredilemez ve vazgeçilemez haklardır. Kişilik haklarının mutlak bir hak oluşu, hak sahibine, bu hakka ve hakkın içerdiği değerlere herkesin saygı göstermesini isteme, kişisel değerlerin korunmasını herkesten isteme, yasaların, kamu düzeninin ve genel ahlak ile adabın çizdiği sınırlar içerisinde dilediği gibi kullanma hakkı verir. Kişilik hakkı kavramı; kişiyi var eden, kişiliğini serbestçe geliştirmesini sağlayan, diğer kişilerden farklılığını temin eden bütün değerler üzerindeki haktır. Yaşam, vücut bütünlüğü, özgürlükler, şeref ve haysiyet, özel yaşam, isim, resim gibi kişisel varlıklar üzerindeki haklar kişilik hakkını ifade eder. Bu varlıklara yönelen saldırılar ise kişilik hakkının ihlali sonucunu doğururlar.

Kişilik haklarının korunmasına ilişkin temel düzenleme TMK'nın 23, 24 ve 25. maddelerinde yer almakta; Türk Borçlar Kanunu'nun 58. maddesi ile bu düzenlemeler tamamlanmaktadır. Ancak bu genel korumanın dışında bazı kişisel değerleri koruyan özel hükümler de bulunmakta olup, TMK'nın 174. maddesi bu hükümlerden biridir.

Özel Daire ile yerel mahkeme arasındaki uyuşmazlık; ilk derece mahkemesince belirlenen kusurlu davranışlar yanında ayrıca erkek eşin "evden kovma ve hakaret etme" şeklinde gerçekleşen kusurlu davranışları sergileyip sergilemediği noktasında toplandığına göre Yargıtay'da boşanma davalarına yönelik temyiz incelemesini hangi kıstaslara göre yapıldığıyla ilgili açıklama yapılmasında yarar bulunmaktadır.

Yargıtay boşanma davalarında temyiz incelemesi aşamasının daha sağlıklı yürütülebilmesi amacıyla; her bir davada verilecek olan boşanma kararı, ferileri ve boşanmanın mali sonuçları yönünden yapılacak denetlemeye uygun şekilde, tarafların boşanmaya sebep olan olaylarda gerçekleşen kusurlu davranışları belirtildikten sonra eşlerin kusur durumlarını "kusursuz, az kusurlu, eşit kusurlu, ağır kusurlu veya tam kusurlu eş" şeklinde belirlenmesi gerektiğini belirtmiştir. Yine Yargıtay, 03.07.1978 tarihli, 5/6 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararıyla da "kimin daha fazla kusurlu olduğunu tayin hususunda önceden bir ölçü konulamayacağına ve bu hususta bir içtihadı birleştirmeye gidilemeyeceğine" karar vererek her bir boşanma davasında tarafların kusurluluk durumlarının kendine özgü ve o evliliğe münhasır olduğunu kabul etmiştir.

Yeri gelmişken belirtmek gerekir ki; TMK'nın 166. maddesinin 1 ve 2. fıkraları uyarınca evlilik birliği, eşler arasında ortak hayatı çekilmez duruma sokacak derecede temelinden sarsılmış olduğu takdirde, eşlerden her biri kural olarak boşanma davası açabilir ise de, Yargıtay bu hükmü tam kusurlu eşin dava açamayacağı şeklinde yorumlamaktadır. Çünkü tam kusurlu eşin boşanma davası açması tek taraflı irade ile sistemimize aykırı bir boşanma olgusunu ortaya çıkarır. Boşanmayı elde etmek isteyen kişi karşı tarafın hiçbir eylem ve davranışı söz konusu olmadan, evlilik birliğini, devamı beklenmeyecek derecede temelinden sarsar, sonra da mademki "birlik artık sarsılmıştır" diyerek boşanma doğrultusunda hüküm kurulmasını talep edebilir. Böyle bir düşünce, kimsenin kendi eylemine ve tamamen kendi kusuruna dayanarak bir hak elde edemeyeceği yönündeki temel hukuk ilkesine aykırı düşer (TMK m.2). Nitekim benzer ilkeye HGK'nın 04.12.2015 T., 2014/2-594 E. ve 2015/2795 K. sayılı kararında da değinilmiştir. Bu durumda kusur ilkesine göre genel sebeple (TMK m. 166/1) boşanmaya karar verebilmek için davalının az da olsa kusurlu olması gerekir.

Bu açıklamalar kapsamında elde ki davaya gelince; tarafların komşusu olan tanık beyanlarına göre, erkek eşin davacıyı evden kovduğu, bu nedenle kadın eşin iki gece tanık N.K.'nin evinde kaldığı, sonrasında komşuların aralarında para topladığı, toplanan parayla davacıya uçak bileti aldıkları ve davacı eşin Kayseri'ye ailesinin yanına gönderdikleri anlaşılmaktadır. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde; erkek eşin davacıya hakaret ettiği ve zaten "eşini evden kovma" şeklinde gerçekleşen kusurlu davranışın kendi içinde "hakaret eylemini" barındırmasının doğal sonucu olmasına göre yerel mahkemece, somut olaya uygun ve aynı yönlere işaret eden bozma kararına uyulması gerekirken, davalı erkek eşin kişilik haklarına saldırı niteliği taşıyan kusurlu davranışının ispat edilemediği gerekçesiyle davacı kadın eşin manevi tazminat talebinin reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirmiştir.

O hâlde, Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırı olup direnme kararı bozulmalıdır.

IV. SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

Davacı vekilinin temyiz itirazının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na eklenen "Geçici madde 3" atfıyla uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 429. maddesi gereğince **BOZULMASINA**,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Aynı Kanun'un 440. maddesi uyarınca kararın tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 11.02.2021 tarihinde oy birliği ile karar verildi.